

HOCAM
PROF. DR. ASRİ
ÇUBUKÇU ÜZERİNE

M. HANEFİ PALABİYİK
PROF. DR.
ATATÜRK Ü. İLAHİYAT FAK.

Hocam, 1938 yılında Bayburt'ta doğmuş, ilköğrenimini Bayburt'ta; liseyi 1957 yılında Erzurum Lisesi'nde tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ni 1963 yılında bitirmiştir. 1972 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'ne okutman olarak intisap edene kadar Yozgat, Kayseri ve Erzurum'da çeşitli okullarda öğretmen ve yönetici olarak çalışmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bilgi ve görgü artırmak için 1967-1969 arasında iki yılına Bağdat'a gönderilmiştir. Doktora derecesini Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde "*Tarasûsî Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri*" başlığıyla 1977 yılında tamamlamış, 1982 yılında Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde yardımcı doçent, "*Bahrî Memlûklerde Dinî ve Adlî Kurumlar*" konusunda hazırladığı tezle 1983 yılında doçent, 1993 yılında da profesör olmuştur. Fransızca, Arapça ve Farsça bilmekte olup dört çocuk babasıdır. 2006 yılında aynı fakülteden emekliye ayrılmıştır.

Prof. Dr. Asri Çubukçu Hocamın bir tebliği ve ansiklopedi maddeleri dışındaki eserleri yayımlanmamış olup bunlardan erişebildiklerim şunlardır:

1. Tarasûsî Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ankara 1977
2. Bahrî Memlûklerde Dinî ve Adlî Kurumlar, (Yayımlanmamış Doçentlik Tezi)
3. İslam Kurumları Tarihi (Ders Notu)
4. İslam Devletlerinde Devlet Teşkilatı ve İlmî Faaliyetler (Ders Notu)
5. İslam Tarihi-Türk İslam Devletleri Tarihi (Ders Notu)
6. İslam Devletlerinde Şurta Teşkilatı (Makale)

7. Vefeyâtü'l-A'yân min Mezhebi Ebî Hanîfeti'n-Nu'mân (Makale)
8. Dımaşk Hanefî Kadu'l-Kudatları (Makale)
9. Ekmelüddin el-Bâbertî, Hayatı ve Eserleri (Makale)
10. Ekmelüddîn el-Bâbertî Hayatı ve Eserleri, *Ekmelüddîn Bâbertî'yi Keşif Yolunda I. Ekmelüddîn Bâbertî Sempozyumu*, 28-30 Mayıs 2010, 2014, s. 15-21
11. Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA) maddeleri: DİA'nın remî web sayfasında verilen bilgiye göre, Prof. Dr. Asri Çubukçu, TDV İslâm Ansiklopedisi'nde toplam 58 madde veya madde bölümü kaleme almıştır. Bu arada hocamın katkıda bulunduğu ilim dalları; *İslam Tarihi ve Medeniyeti, Hadis, Türk Tarihi ve Medeniyeti'* dir. İlgili maddeler ve tanıtları şöyledir:
  - Âtike bt. Zeyd: Aşere-i Mübeşşere'den Saîd b. Zeyd'in kız kardeşi ve İslâmiyet'i ilk kabul eden şair kadın sahâbîlerden biri
  - Avf b. Afrâ: Akabe Biatları'nda bulunan ve Bedir'de şehid olan medineneli sahâbî
  - Baybars: Memlûkler döneminin meşhur emîri, fakihi ve tarihçilerinden
  - Buâs: Medîne'nin güneydoğusunda bulunan bir vahanın ve burada meydana gelen savaşın adı
  - Çakmak, el-Melikü'z-Zâhir: Memlûk Sultanı (1438-1453)
  - ed-Dav'ü'l-Lâmi': Muhammed b. Abdurrahman es-Sehâvî'nin (ö. 902/1497) Hicrî IX. yüzyılın tanınmış kişileri hakkındaki eseri
  - Devâtdâr: Bazı İslam devletlerinde başlangıçta hükümdarın divit takımından sorumlu olan, daha sonraki dönemlerde ise çok çeşitli ve önemli vazifeler üstlenen saray görevlisine verilen ad
  - ed-Dürerü'l-Kâmine: İbn Hacer el-Askalânî'nin (ö. 852/1449) VIII./XIV. yüzyılın meşhur adamlarına dair biyografik eseri
  - Ebû Bekre: Sahâbî
  - Ebû Cendel: Sahâbî
  - Ebû Dücâne: Cengâver Sahâbî
  - Ebû Hayseme el-Ensârî: Sahâbî
  - Ebû Kays: Hz. Peygamber ile görüşen Arap şairi
  - Ebû Kuhâfe: Hz. Ebû Bekir'in Babası, Sahâbî
  - Ebû Lübâbe el-Ensârî: Sahâbî
  - Ebû Ubeyd es-Sekafi: Hz. Ömer devri kumandanlarından
  - Ebû Vâkîd el-Leysî: Sahâbî
  - Eksem b. Sayfî: Câhiliye devri şair ve hatiplerinden
  - Emîr-i Meclis: bazı islâm devletlerinde sultanla devlet adamlarının katıldığı önemli meclisleri tertip etmekle görevli kimse

el-Emîrû'l-Kebîr: Bazı İslâm devletlerinde nüfuzlu emîrlere, Memlükler'de ise en kıdemli emîrlerle Atabekü'l-Asâkire verilen unvan.

Eş'as b. Kays: Cengâver Sahâbî

Fâtıma bint Hüseyin: Hz. Hüseyin'in kızı

Ferec: Memlük Sultanı (1399-1412)

Furât b. Hayyân: Sahâbî

Habîb b. Mesleme: Suriye ve Anadolu fetihlerine katılan sahâbî

Halîl b. Şâhin: Memlük devlet adamı, tarihçi

Halîme: Hz. Peygamber'in sütannesi

Hâris b. Nevfel: Sahâbî

Hâris b. Sımme: Uhud Gazvesi'nde Hz. Peygamber'in etrafından ayrılmayan sahâbîlerden biri

Hâşim b. Utbe: Kahramanlığı ile tanınan sahâbî

Hırâş b. Ümeyye: Sahâbî

Huveytıb b. Abdüluzzâ: Sahâbî

Huzeyme b. Sâbit: Zü's-şehâdeteyn diye tanınan sahâbî.

İbn Abdüzzâhir: Bahrî Memlükleri döneminin ünlü kadı, münşî, şair ve tarihçisi.

İbn Dokmak: Hanefî fakihî ve tarihçi

İbn Gurâb: Sultan Berkuk ve oğlu Ferec döneminde önemli rol oynamış bir devlet adamı

İbn Halef: Fâtımîler'in Dîvân-ı İnşâ'nın önde gelen kâtiplerinden

İbn Menglî: Savaş sanatı ve avcılık konusundaki eserleriyle tanınan Memlük kumandanı

İbn Nâzırü'l-Ceyş: Memlüklü devlet adamı

İbnü's-Sedîd, Fahreddin: Memlükler dönemi devlet adamı

İbnü's-Sedîd, Kerîmüddin: Memlükler döneminde Nâzırü'l-Hâs tayin edilen ilk görevli

İbnü's-Suk î: Hıristiyan tarihçi ve kâtip

İbrâhim: Hz. Peygamber'in küçük yaşta ölen oğlu

İyâz b. Ganm: Ünlü kumandan, sahâbî

Karaza b. Kâ'b: Valilik ve kumandanlık yapan sahâbî

Kâsım: Hz. Peygamber'in küçük yaşta ölen oğlu

Kürz b. Câbir: Sahâbî

Lâçin: Memlük Sultanı (1296-1299)

Manzûr b. Zebbân: Sahâbî, muhadram şair

Mesleme b. Muhalled: Sahâbî, Mısır valisi

Meysere b. Mesrûk: Kumandan sahâbî

Muhammed b. Tuğç: İhşîdîler'in kurucusu ve ilk hükümdarı (935-946)
 Muhayyisa b. Mes'ûd: Sahâbî
 Muiz-Lidînilâh: Fâtımî halifesi (953-975)
 Nu'mân b. Mukarrin: Sahâbî
 Osman b. Ebû'l-Âs: Sahâbî
 Süleyman b. Surad: Sahâbî
 Sümâme b. Üsâl: Sahâbî

Birçok insan, biri hakkında konuştuğu zaman veya herhangi bir kimseden bahsederken bazen tek bir şeyi, bazen de onunla alakalı çok şeyi hatırlar ve bahseder. Bu, bazen bir kimsenin mezkûr şahısla alakalı hatırasının çok özel olması, ilgi ve alakasının derecesi bazen de paylaşımlarının yoğunluğuna göre değişmektedir elbette. Bazıları o kimsenin kendisine olan iyiliğinden; bazen birçok kimseye yönelik olan sohbetinden ve tavrından dolayı onunla ilgili, çok kimseden çok daha özel şeyler dinleyebilirsiniz. Ama benim burada söyleyeceğim, bir hocadan çok belki bir babadan bahsetmektir.

Bunun yanında “hocam” diye baksam da, en azından burada bahsedeceğim yönü itibariyle bir bilim adamı olarak yaptığı çalışmalara, öğrencilerine ve fakülteye yaptıklarından kısaca bahsetmeye çalışacağım.

Çok kimseden ısrarla duyduğum ve aynı kanaati de paylaştığım için öncelikle Asri Çubukçu dendiği zaman akla gelen en önemli hususların başında “dürüstlük”, “kibarlık”, “titizlik” ve hepsinin üzerinde “kitap ve kitap okuma” olduğunu özellikle hatırlatmak ve vurgulamak isterim. Öğrenciliğimizde hocamızın bize olan tavrı ve bizimle olan münasebetleri, belki bizden evvelki öğrencilerinin de tesiriyle, onu “baba” olarak nitelendirmemizi sağlamıştır. Ne zaman “Asri Çubukçu” veya “Asri Hoca” ismi olsa yanında bu kelime eklenirdi: Asri Baba... Biz öğrenciyken kendi aramızda böyle derdik, ama asistan olduğum zaman gördüm ki fakültemizin hocaları da ondan bahsederken “Asri Baba” diye bahsediyorlardı.

Hocanın babalığı basit bir öğrenci babalığı, öğrenciye yönelik “baba davranışları” veya “babacan tavırlar” sergileyen biri olmaktan çok daha öte idi. Yardım isteyene el uzatmak, başı sıkıştığında yardıma koşmak, karşınızdaki insanların maddî ve manevî dünyasına üst düzeyde destek vermek, hocamın asla duyarsız kalamadığı, doğrudan veya dolaylı el uzattığı, elini uzatamazsa çok rahatsız olacağı hususlardı. Benim müşahede ettiğim durumlarda ve merhum hocamın çok rahatsızlık duyduğu, halledilmesi için kıvrandığı durumlarda fark ettiğim cihet, üst düzeyde

empati yapması ve sıkıntıyı derinden hissetmesidir. Bu kanaatimce, onun yaşadıklarından, gördüklerinden ve okuduklarından kaynaklanmaktaydı. Hülâsa hocam sıkıntı ve dertli olmanın ne olduğu çok iyi bilirdi.

Muhatabına büyük bir ciddiyetle ve üst seviyede saygı duymak, her türlü fikre kayıtsız şartsız açık olmak ve saygı duymak, birçok konudaki zengin bilgisinden dolayı o konuları tartışılabilircek yetenekte ve dirayette olmak onun en bariz hasletlerindendi. Fakat onunla muhatap olmayı becerebiliyorsanız, bu hocam için oldukça sıradan bir şeydi. Onun yanında çok rahat tartışabilirdiniz. Hatta boynuzu aşan laflar edebilir, koskoca âlimleri, büyük yazarları çok ağır bir şekilde tenkit edebilirdiniz. Hocamızın böyle durumlarda rahat tavrı ile dilinden dökülen sözler şunlar olurdu: *“Yaşınıza ve başınıza rağmen bu konuyu düşünmüşsünüz”, “Ne kadar güzel, bu konuda okumalarımız var!”* Bir lisans sınıfında bile bir öğrenciden bu tür bir davranış görse merhum hocam, konuyu ciddiye alır, hemen bunun üzerine gider, o konuda yazılan kitaplardan, o konuyla ilgili yazılan yazılardan okur, derhal duyduğunu bilgiye dönüştürürdü. Çok ilginçtir ki, o derin bilgisine, kültürüne ve yaşına rağmen herhangi bir öğrenciden bir eser ismi duyar duymaz o kitabı kütüphanesine almayı, onu çok kısa sürede okumayı adet haline getirmişti. Bu duruma defalarca tanıklık etmişimdir. Nitekim ders esnasında sınıfta bir konuyu tartışırken haddi-hududu bilinmeyen çok sayıda itirazla karşılaşan hocam, muhatabını -mutlaka “siz” diye hitap ederek- ciddiye alır, itiraz ve iddiaları cevaplandırmaya çalışırdı. Tartışma esnasında hocam, bu tür öğrencilere çeşitli sorular sorarak bilgisini açığa çıkarmaya çalışırdı. Ancak sorduğu soruları, asla rencide edici şekilde öğrencinin üstüne gitme şeklinde değil, sadece onu konuşturmak ya da o mesele hakkında konuşmak, öğrencinin samimi kastının biraz daha açılmasını, konuyla ilgili düşüncesini tam anlamıyla ortaya koymaya yönelik olurdu. Sonra aldığı cevaplara uygun şekilde konuşur ve meseleyi değerlendirirdi. Eğer o esnada herhangi bir kitap ismi zikredilmiş ise ve o kitap hocamın hiç duyup bilmediği veya okumadığı bir kitap ise ve eğer o konu ile ilgili bir malûmat edinmek gerektiğini düşünürse -bunun hiçbir istisnası yok- merhum hocam onu derhal kütüphanesine alır ve çok kısa sürede okurdu.

Asri Çubukçu Hoca denilince ilk aklıma gelen şeyin, şüphesiz kitap olduğunu yukarıda söylemiştim. Ben kitapçıya gider yeni çıkan kitapları alır poşetlere doldurur getirir, poşetten çıkardığım kitapları masasının üzerine koyar, *“Bunlara bir bakın hocam, seçip alacaklarımız dışında kalanları fazla geciktirmeden birkaç gün içinde geri götürüyüm”* derdim. Ancak hocamın

genelde tavrı hep aynı olur, önce tam ben ayağa kalkıp odadan çıkmaya teşebbüs ettiğim vakit cevabı, *“Nereye gidiyorsun, dur bunları birlikte seçelim, karıştıralım, inceleyelim sonra gidersin.”* olurdu. Yahut alıp getirdiğim tüm kitapların neredeyse hepsini satın alır, geri göndermek istemezdi. *“Hocam, bunlar bize doğrudan lazım değil, ben sadece incelemeniz ve görüp haberdar olmanız için getirdim.”* dediğim zaman da, *“Kitap bu yahu, geri gider mi hiç?”* derdi. Gerçekten olağanüstü derecede kitap tutkunuydu. Konu kitap olunca maddiyata hiç kıymet vermezdi. Merhum hocam bunu gerçekten çok severek, cân-ı gönülden yapardı. Ben de bunu keyifli ses tonundan, gizleyemediği neşesinden, hal ve tavırlarından anlardım. Bunu ‘laf olsun’ diye ve sırf içinde bulunduğu ortamın gereği olarak yapmaz, samimiye-tini duruşuyla hissettirirdi. Kaldı ki olağanüstü zengin bir kütüphaneye sahip olmasına rağmen, emekli olduktan sonra dahi kitapçıları bırakma-dı, hala çok fazla kitap almaya devam etti.

Hocamın gerçekten muazzam bir kütüphanesi vardı ve vefatından önce Bayburt kütüphanesine bağışlamıştı. Evvelce, *“Emekli olduğunuzda bu kadar kitabı ne yapacaksınız?”* diye sorduğumda, muhterem hocam her seferinde gülümseyerek bana aynı cevabı verirdi: *“Kitaplarıma asıl o zaman kavuşacağım!”*

Hocam ile emekli olduğu sulara, kitaplarını nasıl toplayıp tasnif edeceğimize, eve nasıl yerleştireceğimize dair konuşuyorduk. *“Hocam sizin adınıza bizim katta müstakil bir bölüm kütüphanesi veya ihtisas kütüphanesi açalım, hem siz burada oturur düzeninizi bozmazsınız. Hem odanızda çalışmayı sürdürürsünüz hem de herkes onlardan istifade etmeye devam eder. Zaten taşımak ve yerleştirmek de çok zor olacak. Böylece yeni bir düzen kurmakla uğraşmazsınız.”* türünden sözlerle kitaplarının fakültemizde kalması için âdeta dil döker, *“Kitaplarımızı burada kataloglarım, hatta evdekileri de getirelim, böylece daha düzenli olur.”* diye eklerdim. Hocam da o muazzam kütüphanesini gözünü kırpmadan bölüm içinde kullanmaya daima hazır olduğunu söy-lerdi. Ne var ki dönemin dekanı, maalesef buna izin vermedi. Hocam da gelişmeleri tahmin ediyor olacak ki bu konu üzerinde pek ısrarcı olmadı. Son tahlilde hocamın cevabı şu idi: *“Beni lütfen kitaplarımdan ayırmayın! Asıl bundan sonra onlara kavuşacağım.”*

Merhum hocamın gerçekten öylesine bir kitap okuma özlemi ve do-yumsuzluğu vardır ki, *“onun kitaba olan sevgisi ve saygısı, yazmasına bile engel olmuştu!”* desem yeridir. Hocamla bir şeyler konuşup tartıştıktan sonra hemen iştiyakım yükselir, ona *“Hocam, bunları yazın, niçin yaz-*

mıyorsunuz?” gibi ifadeler sarf ettiğim zaman hocam, “Okunacak o kadar kitap var ki gerek yok!” şeklinde adeta kaçamak yapardı.

Bendenizin okumalarının çok hızlı ve zengin olduğu süreçte, son dönemlerin entelektüel açıdan büyük ve önemli isimlerin bazı eserlerini okuyup, hocamla tartışırken, hocamın o hususlarda, o kişilerden çok daha iyi ve güzel şeyler söylediğine, çok daha iyi örneklemeler getirdiğine defalarca şahit olmuşumdur. “Hocam, bunları yazıya geçirelim, keşke bunları yazsanız!” dediğimde yine hep aynı cevabı alır dururdum, “Gerek yok, yazılanlar var işte, onları okuyalım.”

Kuşkusuz hocamın kalemi güçlü, üslubu da hoş idi. Herhangi bir meseleyi kaleme aldığı zaman -ansiklopedi maddeleri ya da yazmış olduğu ders notları gibi- derinliğinin sözlü ifadelerine yansırı. Yazılarını gerek Osmanlı terim ve terkiplerini son derece güzel ve yerinde kullanması gerekse mantıksal örgüsü itibarıyla son derece sağlam kurgulardı. Hocam aynı titizliği tenkitlerinde de gösterirdi.

Her kim olursa olsun, hocam, birinin okuyup değerlendirmesi için kendisine teslim edilen -tez veya makale gibi- bir metni, en kısa zamanda okuyup sahibine teslim ederdi. Ancak eğer siz hocayla konuşur, tartışsanız, yani hocanın bilgi dağarcığını kurcalayıp açığa çıkaracak girişimlerde bulunursanız ondan çok şey öğrenebileceğiniz zengin bir akademik dünyaya kapı aralardınız.

Öte yandan hocam daha halen roman okurdu; eski okuduğu klasikleri ve meşhurları tekrar okurdu. İyi bir yazar olmanın şartı, kuşkusuz dili iyi kullanmaktan geçer. Hocam bunu çok söylerdi. Ben de onun hem konuşmalarında hem de az da olsa yazdıklarında bunu görürdüm. Nitekim fakültemizde düzenlenen seminer ve konferanslarda hocam çok az konuşur, hatta hiç konuşmaz sadece soru sormakla yetinirdi. Fakat hocam açıklanmasını istediği meseleyi sorarken ben, onun aslında birçok hususa itiraz edebileceğini uzaktan hissedirdim. Buna rağmen hocam itirazda bulunmaz, hatta çoğu zaman da susmayı yeğlerdi. Sorduğu sorulara karşı aldığı cevaplarda çok üstelemezdi. Ancak genelde tatmin olmadığı anlaşılırdı. Konferans veya seminerden sonra yukarıda odasına geçip, tekrar konuyu müzakere ederken hocamdan her zaman ilgi çekici yorum ve analizler duyardım. Bazen hocamın sorduğu sorudan hareketle bir konunun üzerine gidip konuştuğumuz zaman hocamın aslında söyleyecek ne kadar çok söze ve derinliğe sahip olduğunu görürdüm.

Hocamın odasını sık sık ziyaret ederdim. Bu ziyaretlerim esnasında bazı meslektaşlarımın ilmî tartışmalar yaptığına tanık olurudum. Bu tartışma-

lara bazı hocalarımız tepki gösterirken, merhum Asri Bey Hocam hemen müdahale eder ve çok rahat bir tavırla, “*Ne var ki bunlarda! Hiçbir şey yok. Elbette bunları düşünecek ve konuşacağız. Bunu bizden başka kim yapacak?*” demek suretiyle ilgili konuyla alakalı duymuş ya da okumuş olduğu bazı anekdotları ısrarla bize hatırlatır ve yorumlardı. Ama asla ve kat’â, “*Sakın ha! Şöyle düşünemeyiz, böyle söyleyemeyiz, bunlar şuna ters, buna ters, falancanın filancanın görüşüne uygun değil!*” türünden kimi ‘bilimsel ortamlarda’ maa-lesef örneklerine çokça rastladığımız ifadelere yer vermezdi.

Merhum hocam fikir ve düşüncelerinin referansını tamamen Kur’an ve Sünnet’ten alır, onlara özenle ters düşmemeye gayret gösterirdi. Başka hiçbir şey ona “din” telakkisi olarak görünmez, tüm konuşulup yazılanların “yorum” ve “dinî” olduğunu, ama “din” olmadığını söylerdi. Bugünden geriye dönüp baktığım zaman, aslında hocamın bu zihniyetinin beni geliştirdiğini ve benzer duruşu benim de öğrencilerime yansıttığımı fark ediyorum. Neden sonra anladım ki, aslında bir öğrenciyi en çok geliştirecek tutum, böyle bir hocanın odasına girip çıkmak, onunla konuşmak, onunla çalışmaktır.

Hocamın akademik yükünü azaltmak ve ona yardım etmek için bir şeyler yapmaya gayet gösterirdim. Ama hocam bunlara hiç izin vermezdi. Mesela hocam yazılı kâğıtlarını okumayı asla sevmezdi. Çünkü kâğıtlar üzerine notlar alır, analizler yapar, bu da onun çok zamanını alırdı. Hatta hocam daha önceleri sınıfta yazılı kâğıtlarını öğrencilere dağıtır, herkesin kendi kâğıdını görüp incelemesini sağlardı. Sonraki dönemlerde -muhtemelen biraz da seviye düşüklüğünden dolayı olsa gerek- kâğıt okumaktan iyice hoşlanmaz olmuştu. Ben de sevmezdim ama “*Hocam, sınavları ben okuyayım, cevaplarını biliyorum ya da cevap anahtarını hazırlayalım ona göre okuyayım.*” derdim. Hocam, “*Öyle şey olur mu, git sen kendi kitaplarını oku, çalış!*” derdi.

Hocamın birçok tavrı aslında öğrencilerine akademik duyarlılığı hissettirmek, onların bilimsel ve problematik düşüncelerini sağlamaya çalışmaktı. Ama çoğu zaman bunun yansımasını alabildiğini hiç düşünmezdim. Fakat o bunu hiç usanmaksızın yaparken diğer taraftan aslında mesajını bize veriyordu.

Ben hocamla bir araya geldiğim zamanlarda onu çok konuşturup dinlemeyi hedeflerken, aksine o beni konuşturur ve her zaman olduğu gibi dinlemeyi tercih ederdi. Hocamın olağanüstü bir dinleme yeteneği vardı. Sizi kabul etmezse, size çok şiddetle itiraz edecek olsa bile öyle bir dinlerdi ki zannedersiniz ki, sizinle aynı kanaatte. Buna mukabil itiraz ve açıkla-

mayı yaparken de o kadar nezih ve yumuŐak itiraz ederdi ki, incitmekten de incinmekten de çok çekinir ve titiz davranırdı.

Velhasıl... Hocamı çok arıyorum, arayacağım. Allah ona çokça rahmet eylesin, mekâni cennet olsun.

